

Žalobce, jenž koupil společně se žalovaným destilační kotel, tvrdí, že bylo ujednáno, že v používání kotle se bude střídati tak, že kdo bude páliť v kampani poslední, bude páliť v příští kampani první. Poněvadž tento případ pro žalobce nastal, domáhá se žalobou, by žalovaný, jenž si kotel od něho svémocně odebral a odpírá jej vydati, byl uznán povinným vydati mu jej do jeho domu na svůj náklad. Nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: V dojednání stran o střídavém užívání kotle jest spatřovati řádnou smlouvu pro obě strany závaznou, nikoli jen dohodu podle § 833 obč. zák. Jest proto správné stanovisko žalobce, že mu neměl býti kotel odnášen, pokud svoje pálení v sezoně neobstaral. Žalobní prosba, znějící na vydání kotle žalobci a na jeho dopravení žalovaným do domu žalobce na náklad žalovaného je však pochybenou v této své absolutnosti, ježto žalobce není sám výlučným vlastníkem a tudíž nemůže na žalovaném, jenž je spoluvlastníkem právě tak jako žalobce, žádati bezvýhradné vydání kotle patřícího oběma společně.

Nevyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žaloba opřena jest o ujednání stran, že kotle budou střídavě užívati a že při příštím pálení, aby se ušetřilo na převážení kotle, bude vždy páliť ten, kdo minule pálił poslední. Takové ujednání mezi spoluvlastníky o střídavé držbě společné věci za účelem dočasného užívání věci jedním ze spoluvlastníků jest přípustné. Ať již toto ujednání se považuje za ujednání podle § 833 obč. zák. nebo za zvláštní smlouvu upravující střídavé užívání, jest jisto, že při tomto ujednání mohl by se žalobce domáhati toho, aby destilační kotel byl jemu ve smyslu ujednání jako tomu ze spoluvlastníků, který v roce 1933 posledně pálił, odevzdán do dočasné držby za účelem užití ho k pálení. Nemůže se však domáhati toho, aby kotel byl mu odevzdán bezvýhradně, neboť jako spoluvlastník nemůže takto bezvýhradně vindikovati kotel pro sebe tak, jako výhradný vlastník proti osobě třetí, které by příslušelo ke kotli právo slabší, než právo vlastnické. Žalobní prosba formulována jest pouze na bezvýhradné vydání kotle a dopravení jeho na náklad žalovaného do domu žalobce, aniž obsahuje dodatek naznačující, že vymáháno jest odevzdání kotle do ujednané dočasné držby a dočasného užívání společné věci. Správně rozpoznal odvolací soud, že žalobní prosba v této své absolutnosti je pochybná. Věcně vadné žalobní žádání, neplynoucí ze skutkového přednesu žaloby, jest důvodem k jejímu zamítnutí (srovnej rozh. 12340 sb. n. s.).

Čís. 14823.

K § 1487 obč. zák.

Promlčecí lhůta nároku na zrušení kupní smlouvy pro zkrácení přes polovinu ceny obecné počíná se dnem uzavření kupní smlouvy. Lhostejno, zda prodatel prodanou věc dosud drží.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1935, Rv I 780/34.)

Stejně sb. n. s. čís. 2813.

Trhovou smlouvou ze dne 31. prosince 1925 prodala žalobkyně pozemky sáh za 150 Kč. Rozsudkem krajského soudu v K. H. ze dne 17. června 1930 byla uznána povinnou tuto smlouvu dodržeti. Tvrdíc, že obecná cena parcel v době prodeje činila nejméně 400 Kč a nyní 1.200 Kč za sáh, domáhá se zrušení tržové smlouvy pro zkrácení přes polovinu ceny. Žaloba byla podána dne 4. září 1933, k námitce žalovaných, že žalobou uplatňovaný nárok zanikl promlčením, zamítly nižší soudy žalobu, odvolací soud z těchto důvodů: Promlčecí lhůta § 1487 obč. zák. počíná se již dnem uzavření tržové smlouvy, neboť podle slovního znění § 1487 obč. zák. nemůže o tom býti pochybnosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolací soud schvaluje právní názor nižších soudů, že promlčecí lhůta nároku na zrušení kupní smlouvy pro zkrácení přes polovinu ceny obecně počíná již dnem uzavření kupní smlouvy. Uvedený právní názor jest zastáván v rozhodování nejvyššího soudu (srov. čís. sb. 2813 a co do smlouvy pachtovní čís. sb. 13473) a jest sdílen i písemnictvím (Klang, Komentar IV str. 1487, Ehrenzweig, System II/I str. 239). K vývodům dovolání se podotýká toto: V rozhodnutí čís. 10227 sb. n. s. bylo zásadně stanoveno, že k uplatňování nároku na zrušení kupní smlouvy pro zkrácení přes polovici obecné ceny se nevyhlédává, by ten, kdo nárok uplatňuje, již smlouvou zcela splnil. V tomto rozhodnutí nebyla sice řešena otázka počátku promlčení, nýbrž šlo o to, kdy vzniká nárok na uplatňování zrušení smlouvy pro zkrácení přes polovici obecné ceny. Leč počátek promlčení nároku jest podmíněn vznikem nároku. V rozh. čís. 415 sb. n. s. šlo jen o to, zda žalobě o zrušení kupní smlouvy z důvodu zkrácení přes polovici ceny obecné brání námitka rozepře rozsouzené vzhledem k dřívější žalobě o zjištění, že kupní smlouva jest po právu. Jak bylo dovedeno v rozh. čís. 2813 sb. n. s., počíná se promlčení nároku na zrušení smlouvy pro zkrácení přes polovici obecné ceny uzavřením smlouvy, třebas byl po té veden spor o její platnost a věc teprve později byla odevzdána. Pro počátek promlčení nároku na zrušení kupní smlouvy pro zkrácení přes polovici obecné ceny jest lhostejno, zda prodatel prodanou věc dosud drží.

Čís. 14824.

K výkladu § 154 obč. zák.

Kdo se vzdal smírem nároku na slušné zaopatření podle § 154 obč. zák., nepozbyl tím podle téhož předpisu nároku na nutnou výživu, jakmile upadl do nouze.

(Rozh. ze dne 30. prosince 1935, Rv I 2317/35.)

Žalobce (81 roků starý) vzdal se smírem uzavřeným se synem — žalovaným — nároku na slušné zaopatření. Tvrdě nyní, že upadl v nouzi, žádá z důvodu § 154 obč. zák. na žalovaném poskytování slušné výživy.